

ANUL SFÂNTULUI PAVEL

CRISTOS A ÎNVIAT!

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitatea și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”
Anul XVI Nr. 4 (184) aprilie 2009

Învierea Domnului

În cadrul Sfintei Liturghii, mai ales cu ocazia Sfințelor Paști, se repetă un cuvânt de bucurie, de victorie: Aleluia! Lăudați pe Domnul! Măriți pe Domnul! Bucurați-vă!

Aleluia! Bucurați-vă, căci viața a învins moartea. Victoria lui Isus Cristos asupra morții este cheazășia învierii noastre: „Iar de n-a înviat Cristos, zadarnică este credința voastră, zadarnică propovăduirea noastră” (I Cor.15,14).

Isus ne-a propovăduit și ne-a convins că moartea a fost învinsă, că viața continuă dincolo de mormânt: “Prin Învierea Lui, Isus Cristos ne-a născut din nou, spre nădejde vie” (I Petru, 1,3). Și adevărul este mereu spus: „Noi care eram morți, ne-a făcut vii, împreună cu Sine, iertându-ne greșelile (Col.11,13).

Primii creștini i-au oferit lui Isus Biruitorul viața lor, însoțită de înfricoșătoare chinuri.

Creștinii Evului Mediu și ai Renașterii, i-au ridicat lui Isus mărețele domuri și catedrale prin care-și exprimau credința vie și spiritul de jertfă ale acelor locuri și timpuri.

Noi ce-i oferim lui Isus de Ziua Sfântă a Învierii? Episcopii noștri și mulți dintre ai noștri I-au oferit viața lor, libertatea și sănătatea lor. Noi n-am fost printre aceia ce strigau: „Răstignește-L? Ce I-am oferit noi în această Sfântă Zi? Zi fără noapte, fără sfârșit (Sf. Maxim Mărturisitorul - 580-662).

Isus e și azi prezent între noi în Sf. Euharistie, în care creștinii aderă să primească pe Isus întreg, Dumnezeu și om, ce ni se dăruiește cu aceeași neprecupețită lepădare de sine ca și pe Golgota. Învierea Domnului trebuie să fie pentru noi îndreptarul credinței, al iubirii curate spre luminarea neștiutorilor și ajutorarea celor lipsiți.

De solemnitatea Învierii, să-L rugăm să ne încălzească inimile, să ne sporească dragostea și bunătatea.

Te rugăm cu buzele nevinovate ale copiilor, ale orfanilor, ale handicapăților, revarsă-ți iubirea în valul de ură, de intoleranță din ziua de azi.

Nu ne îndoim că acest foc de ură, de răutate se preschimbă, prin Tine, Isuse, într-un imens foc de iubire, de înfrățire și pace.

Isuse Cristoase cel Înviat din morți, revarsă asupra noastră, asupra țării noastre, asupra familiilor noastre, viața din viața Ta divină, ca, înviați din fărădelegi și păcate, să Te preamărim.

Voi, frații mei, îmbărbătați și treziți nădejtile voastre, ștergeți-vă lacrimile:

„Voi toți ce-ați plâns în întuneric

Și nimeni nu v-a mângâiat,

Din lungă voastră-ngenunchere,

Sculați: Cristos a înviat!”

Pr. I. Erdeli

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre modestie și tăcere

Sfântul Vasile ne spune că știința de a vorbi bine se învață tăcând și deprinzând tăcerea. Sunt o mulțime de împrejurări în care trebuie să vorbim, dar întotdeauna suntem obligați să ne controlăm cuvântul. A vorbi de tot ce ne trece prin minte, când ne place, pe tonul ce ne place, fără ordine, este o greșeală de neiertat. Prin exercițiul tăcerii, putem înlătura un limbaj urât. Și tot prin tăcere observăm pe cei sunt înaintați în această știință, pentru a ne instrui după pilda lor și pentru a dobândi maturitatea, blândețea, greutatea și înțelepciunea ce se vede în toate cuvintele lor.

Părintele spiritual
din Alfonso Rodriquez, SJ “Calea
Desăvârșirii Creștine”, vol. I,
Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	Lumini în Catedrală.....	9
Lângă Crucea Lui.....	4	Pagini bilingve.....	10
Scrisoare Pastorală.....	5	Învierea, misterul Mântuirii.....	13
Ziua Învierii, popoare, să ne luminăm.....	8	Reprimarea ereziei catare.....	15
		Papii secolului XX.....	19

Lângă Crucea Lui

Cristos a pătit pentru noi, lăsându-ne pildă ca să urmăm urmele Lui (Sfântul Petru).

El e lumina cea adevărată, care întru întuneric luminează, care luminează pe tot omul ce vine în lume (Sfântul Ioan).

Și viața lui Isus să se arate în trupul nostru muritor. Căci „cine vrea să vină după mine să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie (Sfântul Pavel - Sfântul Matei).

Și cel ce nu-și poartă crucea sa și nu vine după mine nu poate fi ucenicul meu (Sfântul Luca).

Iar care sunt ai lui Cristos, trupul și-au răstignit cu patimile și cu poftetele (Sfântul Pavel).

Și toți, care voiesc să trăiască cu evlavie în Isus Cristos, vor fi prizoniți (Sfântul Pavel).

De m-au prigonit pe mine, și pe voi vă vor prigoni: nu este sluga mai mare decât Domnul său (Sfântul Ioan).

Îndrăzniți, eu am biruit!!

Ep. Ioan SUCIU

LA SĂRBĂTOAREA ÎNVIERII DOMNULUI

2009

„Dumnezeu a înviat pe acest Isus, căruia noi toți suntem mărturii” (Fapte 2, 32)

Dragi credincioși

Cristos a Înviat – este salutul creștinilor în această perioadă pascală și, în același timp, cea mai veche mărturisire de credință a Bisericii. Prin acest salut, noi, creștinii, comemorăm Misterul Pascal, adică patima, moartea și Învierea Mântuitorului. Acest salut rezumă în el esența credinței și anume: Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, S-a întrupat la plinirea timpurilor și S-a făcut om, ne-a arătat calea mântuirii, apoi prin patima, moartea pe lemnul crucii și Învierea Sa a rupt legăturile morții și ne-a deschis porțile raiului. Isus a început aici pe pământ zidirea Împărăției lui Dumnezeu, o operă care se desfășoară în istorie prin Biserică și se va împlini la a doua venire a Mântuitorului.

Mărturiile despre Înviere, mormântul gol, îngerii, femeile mironosițe, apariția în mijlocul Apostolilor și, apoi, pe drumul Emausului, până la Înălțare, au însuflețit credința creștinilor de-a lungul istoriei. Căci, spune Sfântul Pavel „nu ne propovăduim pe noi înșine, ci pe Cristos Isus, Domnul” (2 Cor 4, 5) și astfel în fiecare an, de sărbătoarea Sfințelor Paști, răsună adevărul biruinței vieții asupra morții.

Dragii mei,

Teologia Învierii o găsim în icoana sărbătorii: Isus care se pogoară la iad și îi scoate pe Adam și Eva, ridicând omenirea la Domnul, sau același Isus ieșind din mormânt cu steagul biruinței în mână, cu moartea pe moarte călcând, conform tradiției apusene. În icoana Învierii se îngemănează teologia suferinței cu cea a speranței. Noi am dobândit speranța mântuirii prin Învierea lui Cristos și suntem chemați să propovăduim lumii acest adevăr: „fiindcă Dumnezeu, ... a strălucit în inimile noastre, ..., ca să se învedereze că puterea covârșitoare este a lui Dumnezeu și nu de la noi” (cf. 2 Cor 4, 6-7). După Învierea lui Cristos creștinii primelor secole au trăit „pățimind necaz, dar nefiind striviți; lipsiți fiind, dar nu deznădăjduiți; prigoniți fiind, dar nu părăsiți; doborâți, dar nu nimiciți; ... pentru ca și viața lui Isus să se arate în trupul” lor (cf. 2 Cor 4,8-10).

Astăzi, noi, creștinii greco-catolici, trăim ca și în primele secole, suntem adesea considerați „ca niște amăgitori, deși iubitori de adevăr ... ,ca niște necunoscuți, deși bine cunoscuți” (2 Cor 6, 8-9), considerați ca vânzători

(continuare în pag. 6)

de neam deși făuritori de țară, ca niște provocatori de scandal, deși trăitori ai buneii înțelegeri, ca și uzurpatori de biserici, deși întotdeauna ctitori și slujitori fideli ai altarului, ai culturii și ai Adevărului. Da, prin veacuri, noi, românii uniți, greco-catolicii, am fost „slujitori ai lui Dumnezeu, în multă răbdare, în necazuri, în nevoi, în strâmtorări, în bătaii, în temniță, în tulburări, în osteneli, în privegheri, în posturi” (2 Cor 6, 4-6) și, chiar dacă am fost mereu împinși către marginea societății, totuși, niciodată nu am deznădăjduit. În Sfânta Noapte a Învierii și noi am primit lumină de la același unic Mântuitor, și noi am primit speranța care dă viață și deci trebuie să rămânem „în curăție, în cunoștință, în îndelungă-răbdare, în bunătate, în Spiritul Sfânt, în dragoste nefățarnică; în cuvântul adevărului, în puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptății” (2 Cor 6, 6-7).

Dragi credincioși

Biserica primară își bazează activitatea misionară pe proclamarea mântuirii aduse de Isus prin patima, moartea și Învierea Sa. Acest adevăr a eliberat omul din sclavia păcatului și a schimbat în mod profund întreaga omenire, începând cu marile schimbări culturale ale Europei și cu apariția structurilor Bisericii celei Una, Sfântă, Catolică și Apostolică.

Astăzi, adevărul este

relativizat iar minciuna a luat locul dreptății, însă, din înălțimea crucii, cuvintele lui Isus capătă sens și valoare: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac” (Lc 23, 34). Ne-o cere nouă Domnul, răstignitul de pe cruce: să iertăm! ... „Și împărțind hainele Lui, au aruncat sorți, și sta poporul privind, iar căpeteniile își băteau joc de El, zicând: pe alții i-a mântuit; să Se mântuiască și pe Sine Însuși, dacă El este Cristosul” (Lc 23, 34-35).

Cât de reală și tristă este istoria care uneori repetă aceleași greșeli. Iar pe bisericile noastre au tras sorți și poporul stă, privind, iar căpeteniile își bat joc de noi și ne iau în râs și ne poartă de la Anna la Caiafa, și ne hulesc: nu sunteți voi Biserica Unită! Prin veacuri răsună un ecou: „nu ești tu Cristosul” (Lc 23, 39)! Fraților, noi „nu ne propovăduim pe noi înșine, ci pe Cristos Isus, Domnul” (2 Cor 4, 5). Parafrazându-l pe Nicolae Iorga, ne dăm seama că: din umilința lui Atanasie și a lui Inocențiu Micu Clain, din tenacitatea lui Petru Pavel Aron și a lui Samuil Vulcan, din sacrificiul lui Gheorghe Șincai și a episcopului Ioan Suci, din martiriul, dăruirea și renunțarea de sine a sutelor, a miilor de ucenici români, aprigi în ale învățaturii și-a dobândit Biserica noastră mântuirea în Cristos cel Înviat.

(continuare în pag. 7)

Dragii mei,

În sfânta zi a Învierii ne adresăm din nou Domnului cu cuvintele tâlharului: „pomenește-mă, Doamne, când vei veni în împărăția Ta” (Lc 23, 42); „ajută-ne, Doamne, să iertăm, dă-ne puterea „să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi și să iertăm totul pentru Înviere” (Stihira Paștilor)! „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa” (Prohimen). **Î n v r e d n i c e ș t e - n e** Doamne cu harul Tău ca la plinirea vremilor să auzim și noi cuvintele: „astăzi vei fi cu mine în rai” (Lc 23, 43).

Fraților, „având deci aceste făgăduințe, ..., să ne curățim pe noi de toată întinarea trupului și a sufletului, desăvârșind sfințenia în frica lui Dumnezeu” (2 Cor 7, 1) deoarece Cristos cel Înviat ne cheamă să primim lumina pascală astfel încât aceasta să pătrundă în sufletele noastre și să ne lumineze calea vieții. Din păcate, întunericul necredinței și prezența răului le întâlnim la orice pas sub forme diferite în societate, și, acestea, conduc oamenii pe căi greșite, îi dezorientează și îi împiedică să ajungă la mântuire. Învierea Domnului,

însă, aduce echilibrul într-o lume a valorilor materiale în criză, pentru că este Vestea cea bună a Învierii care se actualizează în istorie.

Iubiți credincioși,

La Sfânta Sărbătoare a Învierii Domnului, vă spun împreună cu Sfântul Pavel: „mă bucur că în toate pot să mă încred în voi” (2 Cor 7, 1) și vă îndemn să „arătați ... dovada dragostei voastre” (cf. 2 Cor 8, 24), „prin blândețea și îngăduința lui Cristos” (cf. 2 Cor 10, 1) tuturor celor care ne înconjoară. Neîncetat să vă rugați și să faceți binele, „în voi să fie adevărul lui Cristos” (cf. 2 Cor 11, 10) pentru că omul atât valorează cât se roagă! Nu uitați niciodată că „Dumnezeu a înviat pe acest Isus, căruia noi toți suntem mărturii” (Fapte 2, 32)!

Între voi „fraților, bucurați-vă! desăvârșiți-vă, mângâiați-vă, fiți uniți în cuget, trăiți în pace și Dumnezeul dragostei și al păcii va fi cu voi” (2 Cor 13, 11). Vă îmbrățișez cu toată dragostea în Cristos Domnul și vă doresc Sărbători Ferice și pline de har!

Cristos a Înviat!

+ **Virgil BERCEA**

Ziua Învierii, popoare, să ne luminăm!

Am ajuns cu ajutorul Bunului Dumnezeu și la sărbătoarea Învierii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos. În Canonul învierii, alcătuit de Sfântul Ioan Damaschin, el ne arată importanța acestei sărbători, în Cântarea a 8-a: “Această aleasă și sfântă zi, cea dintâi a săptămânii, împărăteasă și doamnă, praznic al praznicelor și sărbătoare a sărbătorilor. “Fiecare dintre noi ne-am pregătit timp de 7 săptămâni, prin post, rugăciune, fapte bune, dar mai ales prin virtuțile pe care le-am practicat în această perioadă, pentru a ne bucura de darurile pe care Isus Cristos le revarsă asupra fiecăruia dintre noi la această sărbătoare. Iată ce ne spune în acest sens o altă cântare din Canonul învierii: “Să ne curățim simțirile și să vedem pe Cristos strălucind, cu neapropiată lumină a Învierii. Și cântându-I cântare de biruință, luminat să-L auzim zicând: Bucurați-vă!” Astfel, primele cuvinte pe care Mântuitorul Cristos le-a adresat după învierea Sa au fost: “Bucurați-vă! “Femeile mironosițe au dus această bucurie a învierii Domnului Cristos Sfinților Apostolilor, iar ei au răspândit-o la toate popoarele, aducându-ne aminte de profeția pe care a făcut-o împăratul David, cu o mie de ani înainte: ”Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa.” Ps. 117, 24. Nici

o sărbătoare a Bisericii creștine nu a adus atâta bucurie în cer și pe pământ, dar și în iad, ca bucuria Învierii Domnului, așa după cum ne spune și Sfântul Ioan Damaschin în altă cântare din Canonul Învierii: “Cerurile după cuviință să se veselească și pământul să se bucure. Și să prăznuiască toată lumea cea văzută și nevăzută că s-a sculat Cristos, Bucuria cea veșnică.” Bucuria Învierii Domnului nu a rămas numai la cei din iad și la cei de pe pământ, de ea se bucură toate cetele îngerești, măbind milostivirea și puterea Sa cea negrăită, care s-a arătat neamului omenesc, izbăvindu-l din robia diavolului și a morții, așa după cum se spune într-o altă cântare din Canonul învierii: “Ziua Învierii, popoare, să ne luminăm! Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte la viață și de pe pământ ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruință.” Învierea Domnului Cristos, este cea mai vestită, mai preamărită și mai folositoare pentru mântuirea neamului omenesc. Învierea Domnului este și învierea noastră, ea este sfârșitul și cununa Evangheliei lui Cristos, pentru că fără învierea Mântuitorului, n-ar fi posibilă mântuirea întregului neam omenesc. În acest sens iată ce ne spune Sf. Ioan Gură de Aur, într-una dintre predicile sale la Sfințele Paști: “Astăzi a eliberat Domnul din

(continuare în pag. 12)

**Redacția revistei urează Preasfințitului VIRGIL,
preoților, profesorilor, studenților, elevilor,
cititorilor și nu în ultimul rând, colaboratorilor:**

“Sărbători Fericite!”

și le spune:

“Cristos a Înviat”

PAGES BILINGUES

Association des Amis de l'Église Gréco-Catholique de Roumanie

Blaj

„C'est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

On sent qu'il porte sur ses épaules la misère et les multiples problèmes roumains, mais, dit-il: «Je compte beaucoup sur la Miséricorde et la Providence Divine».

Au fil des rencontres, dans les années suivantes, nous découvrirons par Maria, sa gouvernante, des épisodes de sa vie, son courage immense, son sens des réalités, son dynamisme et son humour.

Il souffre, ce soir, d'une angine. Le médecin doit venir demain, mais en attendant il n'y a pas un seul comprimé d'aspirine à l'évêchie et une boîte prélevée dans notre stock sera la bienvenue! Je dis la messe vers 7h1/2, nous dit le Cardinal en nous quittant après dîner. Le lendemain matin donc, nous assistons à la messe, dans le coin-chapelle du bureau... Nous sommes émus et recueillis, mais nous n'y comprenons pas grand'chose, car elle est célébrée en langue roumaine et selon le rit byzantin! Après le petit déjeuner, nous quittons Blaj, convaincus d'avoir vécu des instants mémorables. Nous sortons du parc de la Métropolie en échangeant avec Mariana beaucoup de signes d'amitié. Nous gardons dans les yeux et dans le cœur toutes les images de ces moments inoubliables.

Au revoir et bonne santé, Père Todea, que Dieu vous garde!

(a suivre)

Blaj

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

Sunt dintre aceia care poartă pe umerii lor sărăcia și problemele românilor, dar, spunea el, (Cardinalul n.n.), „Eu contez mult pe Îndurarea și Providența Divină”.

La sfârșitul întâlnirilor, în anii următori, am descoperit prin Maria, menajera sa, episoade din viața Cardinalului, curajul său imens, simțul realităților, dinamismul și umorul său.

Suferea, în seara aceea, de o criză de angină pectorală. Doctorul trebuia să sosească în ziua următoare, dar în așteptarea lui, la Mitropolie, nu se găsea nici măcar un singur comprimat de aspirină, încât o pastilă luată din cutia noastră de medicamente a fost binevenită. „Pe mâine la Liturghia de la ora 7,30 ”, ne-a spus Cardinalul, după cină, în timp plecam. În dimineața următoare, am asistat la Sf. Liturghie, într-un colț-capelă din birou ... Eram emoționați și adânciți în reculegere, dar nu înțelegeam prea mare lucru, căci Liturghia se celebra în limba română și în ritul bizantin! După micul dejun, am părăsit Blajul convinși ca am trăit momente memorabile. Ieșind din parcul Mitropoliei, am schimbat cu Mariana multe semne de prietenie.

Păstrăm pentru totdeauna în fața noastră și în inimă toate acele imagini de neuitat.

La revedere și sănătate, Părinte Todea, și Dumnezeu să vă păzească!
(va urma)

tiranía diavolului firea omenească și a întors-o la noblețea ei de mai înainte. Când văd pârga mea, că a biruit așa moartea, nu mă mai tem de război, nu mă mai înfricoșează lupta. Nu mă mai uit la slăbiciunea, mea ci caut la puterea nespūsă a Aceluia ce are să lupte împreună cu mine. Oare Cel ce a biruit tirania morții și a luat toată tária, oare nu va lupta pentru cel de același neam, al cărui chip a voit să-l ia (Filip.2,7), pentru marea Lui iubire de oameni, și a voit să lupte cu diavolul? Astăzi, pretutindeni, peste toată lumea, bucurie și veselie spirituală. Astăzi poporul îngeresc și corul puterilor celor de sus se veselesc de mântuirea oamenilor. Uită-te, iubite,

cât de mare-i bucuria de prăznuire cu noi a puterilor de sus. Că se bucură împreună cu noi de bunătățile cele date nouă. Este a noastră bucuria pe care ne-a dat-o Domnul, dar este și bucuria lor. De asta nu se rușinează să sărbătorească împreună cu noi? Înșuși Stăpânul lor și al nostru nu Se rușinează. Dar pentru ce am spus: nu Se rușinează? Mai mult chiar, dorește să sărbătorească împreună cu noi.”

Sărbătoarea Învierii Domnului să reverse multă bucurie și lumină în sufletele și în familiile noastre.

Cristos a Înviat!

Pr. Călin DUȘE

Consacrarea noului Episcop romano-catolic de Oradea

Sâmbătă, 7 martie a.c., a avut loc consacrarea noului Episcop romano-catolic de Oradea, **PSS LASZLO BOCSKEI**, fost Vicar General al Diecezei de Timișoara, numit în noua funcție de Papa Benedict al XVI-lea în decembrie anul trecut. Noul Episcop urmează să-l înlocuiască pe PSS. Josef Tempfli, care s-a retras din motive de vârstă. Înscăunarea solemnă a PSS Laszlo Bocskei a avut loc în Bazilica Romano-Catolică din Oradea. La înscăunarea fastuoasă au fost prezenți Nunțul Apostolic, Excelența Sa Francisco-Javier Lozano, Ministrul Culturii și al Cultelor, Theodor Paleologu, IPS Ioan Robu, Președintele Conferinței Episcopilor catolici din România, 32 de episcopi romano-catolici, greco-catolici, ortodocși și reformați din țară și din Europa precum și mii de credincioși.

Biserica Română Unită cu Roma Greco-Catolică a fost reprezentată de IPSS Lucian Mureșan, Arhiepiscop Major, PSS Virgil Bercea, Episcop de Oradea, PSS Alexandru Mesian, Episcop de Lugoj și PSS. Vasile Bizău, Episcop de Blaj.

Ne exprimăm bucuria și speranța pentru noul Episcop al Diecezei orădene și-l rugăm pe bunul Dumnezeu să-l ocrotească, să-i dea har, bucurii și păstorie îndelungată.

Înviearea, misterul Mântuirii

„Dumnezeu a înviat pe acest Isus căruia noi toți îi suntem martori.”
(Fapte 2, 32)

Rostind sintagma „înviearea lui Isus”, sau chiar tradiționalul salut pascal „Cristos a înviat!”, realizăm că acestea sunt cuvinte care depășesc sfera noastră de înțelegere rațională. Chiar și așa, în acest răspuns al credinței „Adevărat a înviat!” se află întregul mister al mântuirii noastre și al lumii întregi.

Misterul lui Cristos nu se sfârșește, ba chiar mai mult, nu se poate sfârși cu moartea Sa jertfelnică pe Cruce. Dacă ar fi astfel, atunci moartea Sa nu ar mai fi o jertfă (termenul jertfă așa cum apare în Vechiul Testament denotă o acțiune reconciliatoare), ci am putea-o numi cel mult moarte eroică pentru o ideologie utopică. Atunci Isus nu ar mai fi Răscumpărătorul, ci doar un om care a transmis un mesaj lumii, acest mesaj nu a fost înțeles, iar purtătorul lui a falimentat prin moartea rușinoasă pe Cruce. Sfântul Apostol Pavel afirmă că „dacă Cristos nu a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră”(1 Cor 15, 14). Înviearea lui Isus nu este atât un fapt dovedit științific, cât este un adevăr acceptat prin credință. Dacă Înviearea lui Isus a fost o minciună, înseamnă că de-a lungul celor două milenii de creștinism oamenii au trăit în minciună, martirii au murit pentru o

cauză falsă, Sfinții și-au închinat viața unui scop fals, iar întreaga umanitate se îndreaptă spre nicăieri.

În zilele noastre există multiple interese pentru slăbirea credibilității Bisericii. În acest scop se vrea dinamitarea adevărului fundamental pe care se sprijină ea: Înviearea lui Isus. Pentru a facilita acest lucru suntem bombardati prin mass-media cu informații eronate, pseudo-descoperiri care atestă că Isus nu ar fi înviat (de ex. descoperirea așa-zisului mormânt al lui Isus). Aceste argumente contemporane au trecut mai ales printre adolescenți care ajung să creadă că Înviearea lui Isus a fost doar o poveste inventată de Apostoli. Acest adevăr al Învierii Domnului trebuie apărat cu orice preț, deoarece Înviearea Lui reprezintă garanția învierii noastre. Credința în Înviere dă sens vieții noastre, ne îndreaptă spre o finalitate mântuitoare. Noi, creștinii, credem că așa cum Dumnezeu l-a înviat pe Isus, (Fapte 2, 32) așa ne va învia și pe noi în același Isus.

Simpla citire a Evangheliilor ne asigură de veracitatea Învierii. Analizând sumar momentul Crucii, îl vedem pe Isus părăsit de toți, în special de către Apostolii alături de care a petrecut un timp îndelungat predicând

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

și făcând minuni. Cei cărora Isus le-a spus că va învia după trei zile, s-au făcut nevăzuți, credeau că Învățătorul lor a falimentat. Starea Apostolilor trebuie să fi fost jalnică, dezamăgirea lor fără margini. Imaginați-vă doar: să renunțe la viața lor personală pentru a urma un om care a murit pe o cruce. Câtă frustrare și dezolare au simțit! Cât de neajutorați se simțeau în fața morții Celui în care au crezut! Dar... surprindere mare... după câteva zile de la moartea lui Isus, îi vedem pe aceiași Apostoli predicând cu înflăcărare Învierea Domnului. Ceva trebuie să se fi întâmplat! Cei care erau dezamăgiți de moartea lui Isus au avut curajul să moară pentru vestirea Învierii Lui. S-a petrecut o turnură psihologică fără precedent, și doar o întâmplare reală putea să-i facă pe Apostoli credibili în fața mulțimilor. Ceea ce s-a întâmplat a fost faptul că Isus a înviat!

Istoricitatea Învierii lui Cristos este atestată în Evangheliile prin prezentarea mormântului gol și prin aparițiile Celui Înviat. Toate cele patru Evangheliile conțin relatarea așezării Trupului lui Isus în mormânt cu ajutorul lui Iosif din Arimateea. Toți evangheliștii descriu vizita femeilor la mormânt în dimineața primei zile după Sabat, toți atestă evidența mormântului gol, prezența Îngerului și vestea Învierii. Acestea sunt primele fapte care atestă Învierea. În ceea ce privește aparițiile după Înviere, Isus crede de cuviință să se arate fiecăror

în mod diferit: prin cuvânt către Maria Magdalena (In 20, 16), printr-un gest caracteristic către ucenici în Emaus (Lc 24, 30), sau pur și simplu arătându-se Apostolilor (Mc 16, 14; Mt 28, 17; Lc 24, 36; In 20, 19). Deci aparițiile lui Isus nu sunt rod al invențiilor Apostolilor (autosugestie), ci sunt rezultatul unei prezențe obiective și reale. De remarcat este și faptul că Apostolii nu îl văd pe Isus în somn sau în vis, și că pe lângă faptul că-L văd, ei aud și sunetele Lui ceea ce indică o acțiune perceptivă cu baze reale.

Acceptând că viața lui Cristos nu s-a sfârșit pe cruce, acceptăm implicit că viața noastră, a fiecăruia, nu se va sfârși într-un mormânt. Sfântul Pavel spune în „Epistola către Tesaloniceni” că atunci când Cristos va reveni în slavă, îi va învia pe cei care au trăit după poruncile Lui, ducându-i în Împărăția lui Dumnezeu. Avem speranța Învierii în Isus Cristos, Domnul. Încercăm să trăim virtuos în această viață pentru a învia la viața veșnică în Isus. Acesta este întregul sens al vieții noastre, și anume, finalitatea mântuitoare al cărei garant este Isus Înviat.

Însuflețiți așadar de necesitatea și veracitatea credinței în Învierea Domnului, să ne pregătim să trăim această realitate la intensitate maximă, fiind convingeți că Învierea lui Cristos prefigurează învierea noastră. Doar gândindu-ne la acest fapt putem trăi Sfintele Paști ca sărbătoare mereu actuală în viața noastră.

Marcel AUȘAN

Reprimarea ereziei catare!

(II)

Catarismul secolului XII nu este o erezie nouă ci mai curând un sincretism de erezii care au traversat întregul Ev Mediu reunindu-se într-un sistem neomanichean. Importanța capitală a acestor doctrine nu rezida în noutatea lor, ci în numărul mare al adeptilor lor. Devenind un fenomen de masă, erezia părșea domeniul speculațiilor pur teologice devenind o problemă socială. Catarii au stârnit îngrijorarea Bisericii și a guvernanților datorită noii morale sociale pe care o propagau.

Atâta timp cât sinuciderea rămâne un act individual, el este desigur detestabil, dar nu este un pericol social. Dacă sinuciderea devine însă o doctrină predicată, iar prin difuzarea învățămintelor ei practica se transformă în epidemie, sinuciderea devine o problemă socială.

În momentul în care subminarea familiei și a procreerii prin predicarea virginității universale devine realitate la nivel de masă, avem o problemă socială cu repercursiuni mai grave decât sinuciderea.

Societatea feudală medievală era o societate brutală, însă organizată într-o manieră destul de strictă, drepturile și îndatoririle fiecăruia fiind definite în mod clar. Piatra fundamentală a societății era relația suzeran – vasal întărită de jurământul de fidelitate. Succesiunea jurămintelor de fidelitate începea de la rege (sau

împărat), care nu depunea ci primea jurămintele de fidelitate, continuând până la ultimul țaran care nu mai era seniorul nimănui. Seniorul este cel care dă pământ și oferă protecție și ajutor în schimbul jurământului de fidelitate. La nivelele superioare, între nobili, serviciile se refereau totdeauna la servicii de arme.

* Catarii refuzau să depună orice jurământ de fidelitate, invocând Evanghelia după Matei (V 34 – 37).

* Invocând ad literam cuvintele Mântuitorului „Întoarce sabia ta la locul ei, că toți cei ce scot sabia, de sabie vor pieri” (Matei XXVI 52) negau dreptul guvernanților de a pedepsi crimele, și calificau orice război o crimă. Unii înțelegeau prin pedeapsă doar pedeapsa capitală, dar mulți generalizau negația incluzând și alte pedepse, cum ar fi sechestrarea averilor sau bunurilor care însoțea exilul.

* Unii puneau sub semnul întrebării legalitatea taxelor, iar majoritatea justificau furtul săvârșit de credincioși de la necredincioși.

* Predicând și practicând Endura pe scară largă, catarii puneau sub semnul întrebării existența umanității. Dacă toți oamenii ar fi primit Consolamentum, în scurt timp lumea ar fi devenit un cimitir imens. În a doua jumătate a secolului XIII catarii au început să dea Consolamentul și

(continuare în pag. 16)

(urmare din pag. 15)

copiilor, urmat de Endura. Unii istorici compară această practică cu gestul mamelor care împotriva legilor firii își sacrificau copiii lui Moloch. Această cruzime a Purilor a trezit și revolte, dar ei au continuat și au supravegheat „cu grijă” și pe cei bolnavi care primeau Consolamentumul și inițial doreau să moară.

Un studiu amănunțit al impactului ereziei în societate poate pune în evidență și aspecte apreciate de o parte a populației care a aderat la erezie. Având oroare față de carne, catararii nu ucideau animalele. Purii nu dețineau nici un fel de avere. Ierarhia catară își vizita domeniul de influență. Existau câteva episcopii catare în Italia, Franța, Bizanț, și chiar în Germania și Țările de Jos. Probabil nu numai din cauza sindromului minoritar, regulile de comportament stabilite de dogma catară erau respectate cu mult mai multă strictețe de către catari, decât normele de conduită ale Bisericii Romane de către creștini. Bogăția episcopilor creștini, implicarea mult prea profundă a clerului în afacerile lumești nu au constituit puncte de atracție pentru cei care citeau Evanghelia și vedeau în sărăcie, dragoste și solidaritate modul de trăire a credinței de către primii creștini. Nu vreau să largesc aria discuțiilor analizând starea Bisericii Catolice în acea perioadă. Am arătat doar abaterile ereziei catare față de dogma în care credem noi, catolicii.

Reprimarea ereziei catare

În aria ocupată inițial de Imperiul Roman de Răsărit și Apus, iar ulterior și în exteriorul acesteia, creștinismul a devenit treptat religie dominantă. Cetatea terestră a lui Dumnezeu părea să se materializeze în Evul Mediu timpuriu. Puterea lumească și Puterea Spirituală, Biserica, conviețuiau în înțelegere sprijinindu-se reciproc. În principiu, această conviețuire nu era ceva rău, fiecare putere lumească și-a căutat o justificare a existenței ei într-un sistem religios care prin forța lucrurilor reprezenta puterea spirituală. Așa a fost și înaintea creștinismului, așa este și acum, doar puterea spirituală se numește azi ideologie. Atacarea sistemului religios dominant însemna de regulă și atacarea structurilor puterii seculare. Răspunsul dat pericolului social și religios a fost similar în toate regiunile în care o erezie ataca sistemul. Dioclețian, Iustinian, Alexis Comnenul au procedat la fel față de bogomili înaintea Cruciadei catare și a Inchiziției medievale. Puterea civilă a devansat Biserica în pedepsirea ereziilor dualiste cerând Bisericii, Papilor, canoane suficient de clare pentru a defini erezia și decretale care să răspundă edictelor și ordonanțelor emise de puterea civilă. Deși nu a fost indulgent cu Inchiziția, istoricul protestant Henry Charles Lea (1825 – 1909) scrie „...cauza ortodoxiei credinței nu a fost altceva decât cauza

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)
civilizației și a progresului.”

Biserica a reacționat destul de târziu și neadecvat pentru a contracara erezia catară. În realitate clerul catolic din sudul Franței nu constituia o forță capabilă să înfrângă prin exemplu și elocvență pe ereticii catari. Aceștia erau concentrați în special în centrele urbane unde aveau adepți printre artizani, muncitori calificați, burghezi. Istoricii estimează că aproximativ 10% din populația urbană din sudul Franței a aderat la manicheism la începutul sec. XIII și numai 2-3% din populația rurală, adică aproximativ 5% din populația totală. Majoritatea populației era fidelă catolicismului.

În cursul sec. XII Papii au apelat la clerul din nordul Franței, în special la călugării cistercieni pentru a predica în sud și a ajuta la reconvertirea ereticilor. Rezultatele obținute de cistercieni au fost modeste.

În aceste momente grele pentru creștinism, Dumnezeu a vrut să apară două ordine călugărești care au influențat mult consolidarea Bisericii. Papa Inocențiu III aprobă în 1210 fondarea, de către Sf. Francisc de Asisi, a Ordinului Franciscanilor, sau al Fraților Minori, iar în 1215 același papă aprobă fondarea, de către Sf. Dominic, a Ordinului Dominicanilor, supranumit și Domini canes. Călugării cerșetori ai acestor Ordine predică în sudul Franței cu mai mult succes decât cistercienii deoarece se impun oamenilor exact prin ceea ce impresiona la catari, sărăcia.

Rezultatele obținute de cele două Ordine de călugări-predicatori

obligă pe catari la o politică din ce în ce mai agresivă, având sprijinul tacit sau deschis al unor nobili precum contele de Toulouse. Astfel, la 14 ianuarie 1208 este ucis legatul papal Pierre de Castelnau. Ca urmare, la 10 martie 1208 Papa Inocențiu III cheamă la o Cruciadă contra ereticilor catari. Aceasta debutează în 1209 prin asediul localității Béziers. Cruciada durează 20 ani, tratatul de la Meaux (1229) atestă înfrângerea catarilor și trecerea comitatului de Toulouse în stăpânirea Coroanei Franceze.

Inchiziția medievală care a activat în sudul Franței contra catarilor nu este simultană cu cruciada și nici nu poate fi tratată ca o anexă a acesteia. Noua instituție s-a cristalizat în trei etape:

- În 1184 Papa Lucius III emite Constituția Ad abolendam obligând episcopii să își viziteze diecezele lor cel puțin de două pe an pentru a căuta eretici. Ereticii care au primit Consolamentul erau excomunicați împreună cu cei care îi ascundeau pe eretici, sau colaborau cu ei. Funcționarii care au pactizat cu ereticii erau degradați, excomunicați și dați puterii seculare pentru a fi pedepsiți;

- Încercarea papei Inocențiu III de a converti catarii prin călugări predicatori;

- Apariția Inchiziției ca instituție prin Constituția Excommunicamus a papei Grigore IX în 1231. Împăratul Sfântului Imperiu Roman, Frederic II, bazându-se pe legile aspre carolingiene instituie pedeapsa cu arderea pe rug a ereticilor

(continuare în pag. 18)

(urmare din pag. 17)

din Lombardia, provincie aflată sub stăpânirea sa. Este prima decizie sistematică de acest fel în lupta contra ereticilor. Papalitatea, prin Honorius III, extinde decizia împăratului la toată Italia în 1231, iar Grigore IX o transformă în normă canonică.

Atingerea acestui prag, al condamnării la moarte, trebuie privit prin prisma Istoriei Bisericii. Legea Veche, a vechiului Testament, era categorică în privința tratamentului celor care se abăteau de la Lege. Este suficient să citești Deuteronomul (XIII, 6-12) pentru a vedea modul în care Moise înțelege păstrarea purității Învățăturii. Sfântul Paul propovăduiește Legea Nouă dată de Isus, iar în Epistola I către Timotei (I,18-20) se pronunță asupra tratamentului ereticilor: pedeapsa spirituală, excomunicarea. În timpul primelor trei secole, când creștinii erau prigoniți, nu s-a pus nici o dată problema folosirii forței pentru a rezolva probleme de credință cu disidenții. Tertulian a avut probleme cu secta gnosticilor, dar nu a invocat pedeapsa cu moartea spunând că nici un creștin nu poate fi călău sau temnicer. Origene și Sf. Ciprian au refuzat în numele Evangheliei metodele Vechiului Testament pentru tratarea ereziilor.

Împăratul Constantin a modificat poziția Bisericii față de Stat, dar el s-a considerat și impus ca un episcop extern al Ei și a transmis succesorilor săi acest titlu, precum și datoria de a acționa în conformitate cu el. Teodosie II spune: „prima datorie

a majestății imperiale este protecția adevăratei credințe care este legată în mod intim cu prosperitatea dată de activitatea umană”.

Poziția Sf. Augustin ca episcop de Hypone a fost la început hotărât contra folosirii forței pentru convertirea ereticilor. El s-a luptat prin cuvânt mult timp cu manicheenii, în tinerețea sa fiind timp de nouă ani (373-382) manicheean. Africa de Nord a devenit însă teatrul unor manifestări violente ale diverselor erezii, poate datorită specificului local și distanței față de capitala Imperiului. Donatiștii deosebit de turbulenți au transformat conflictul religios în rebeliune, iar împăratul a reacționat ca în fața unui atac la adresa Statului. Poziția multor episcopi nord africani nu a coincis cu toleranța absolută a Sf. Augustin, deoarece erezia nu mai reprezenta o problemă privată de opțiune pentru o anumită religie-erezie ci o problemă de stat. În final, Sf. Augustin a văzut că rezultatele aplicării forței au fost mai eficiente decât toleranța sa și a formulat o teorie a persecuției moderate, „temperata severitas”. Nu se puneă însă problema pedepsei cu moartea!

Cu timpul granițele dintre puterea seculară și spirituală s-au estompat și s-au înmulțit imixtiunile părților în domeniile străine rezervate de drept dogmei și puterii. Acest lucru face ca azi să fie destul de greu să stabilești cărei părți îi revine vina pentru un anume act. Este mult mai comod să-i arunci în spate Bisericii orice vină. Dar nu este cinstit! (va urma)

Ioan – Felician SORAN

Papa Paul al IV-lea

Paul al VI-lea a preluat drumul trasat de Ioan al XXIII-lea, a culcat la pământ zidurile și le-a trecut vesel și a mers cu mâinile întinse spre oamenii care l-au recunoscut ca pe un prinț al păcii. Ioan al XXIII-lea a fost un Papă al deschiderii spre lume, Paul al VI-lea va fi un Papă al întâlnirii cu umanitatea. Scopul și inițiativele lui Ioan al XXIII-lea au devenit posibile în opera înnoitoare și extraordinară a lui Paul al VI-lea. Papa Paul al VI-lea a fructificat moștenirea predecesorului, realizând în mijlocul dificultăților proiectele și noile reforme ale lui Ioan al XXIII-lea. În mutațiile timpului, Paul al VI-lea a însemnat o etapă decisivă care va marca acțiunile și instituțiile Sfântului Scaun.

Dar, dacă-l continuă pe Ioan al XXIII-lea, îi extinde și îi depășește ideile, Paul al VI-lea se deosebește de predecesorul său prin temperament, stil, particularitate psihologică și intelectuală, maniera de a aborda problemele și de a le rezolva. Paul al VI-lea aduce în toate situațiile, în toate contactele, un elan extrem, un fel de foc interior care îi marchează toate întâlnirile.

Un Papă blând, îngăduitor, este urmat de un Papă patetic care a trăit pontificatul său dramatic, întotdeauna preocupat de perfecțiune, lucru destul de dificil pentru un suflet conștiințios și încordat. Ioan al XXIII-lea era spontan în contactul cu mulțimile, era un dar al său. Paul al VI-lea se străduia să stabilească cu oamenii un contact mai elaborat, mai dificil de atins. Incontestabil, a fost mai puțin popular ca predecesorul, căci sub

pontificatul său mai lung, reformele au provocat opoziții pe care Ioan al XXIII-lea nu a avut timp să le cunoască.

Ioan al XXIII-lea a mâncat pâinea albă a speranțelor nedefinite, Paul al VI-lea a trebuit să consume adesea pâinea neagră a reformelor zilnic aplicate, judecăți revoluționare pentru unii, insuficiente și îngrijorătoare pentru alții. În această agitație, Paul al VI-lea a păstrat o remarcabilă demnitate, o neclintită indulgență pentru toți, fără să devieze un singur minut de la planul cel mare: să facă prezentă Biserica în lumea de azi, să elibereze oamenii de toate opresiunile, să stabilească pacea, pentru ca umanitatea liberă să se poată deschide ca să-L găsească pe Dumnezeu.

Paul al VI-lea, odată ales, a avut răspunderea închiderii „Conciliului Vatican II”, lucru greu, căci elaborarea textelor trebuiau pornite.

Conciliul a fost închis; l'aggiornamento Bisericii, dorit de Ioan al XXIII-lea începea. A fost ca un seism care a clătinat vechiul edificiu constantinian pentru a pune temelie Bisericii înnoite, comunitară și evanghelică, fără nici o pretenție politică, fără concesiile pentru puterea timpului, preocupată pentru demnitatea oamenilor și pentru a anunța Cuvântul lui Dumnezeu. Tot atunci, conducerea Bisericii s-a simplificat și s-a modernizat, laicii au fost invitați să preia responsabilități. Teolog și filozof, Paul al VI-lea a emis numeroase texte doctrinare din care trei privesc drumul nou al Bisericii: „Ecclesiam suam”, „Humanae Vitae” și „Populorum progressio”.

(va urma)

Citind vei dobândi! Dobândind poți dărui!

Cumpărând din *Librăria Galaxia Gutenberg* din Oradea,
dăruiești **20%** din prețul cărților pentru masa zilnică pe
care Asociația Caritas Eparhial Oradea o oferă la 30 de persoane.

Redescoperă plăcerea de a citi și prin plăcerea de a dărui!

Vino în *Librăria Gutenberg*,
str. Ep. Mihai Pavel, nr.4, Oradea
tel.:0259 424 033

Colectivul redacțional:

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Redactori: Pr. Ioan ERDELI, Iulian BOGLUȚ, Daniel IȘTOAN

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)